

3.12.2024

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Asia: HE 100/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi leipomotyölain 5 §:n kumoamisesta

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:ltä asiantuntijalausuntoa koskien leipomotyölain (302/1961) kumoamista. Lain muutostarve johtuu hallitusohjelman kirjauksesta, jonka perusteella leipomotyölaki kumotaan vanhentuneena. Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry katsoo kumoamisen olevan erittäin perusteltua ja kannatettavaa.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (jäljempänä myös MaRa) toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Yleistä

Leipomotyölaki kumottiin jo vuonna 1996 kokonaisuudessaan muutoin kuin edelleen voimassa olevan 5 §:n osalta. Ratkaisu oli jo tuolloin huono sekä systemaattisesti hyvin heikosti kotimaiseen lainsäädäntöön sopiva.

Työaikalaki sisältää määräykset koskien yötyötä ja mahdollisuuksista sen teettämiseen. Yötyöstä maksettavasta korvauksesta tai yötyön vaikutuksesta esimerkiksi työntekijän työaikaan, tulee sopia alakohtaisilla työehtosopimuksilla kunkin alan tarpeista vastaavasti.

On ollut täysin perusteetonta säätää ja siten myös pitää voimassa yhtä ammattiryhmää koskeva erityislainsäädäntö yötyön osalta. Selvää kuitenkin on, että leipomo ei ole ainoa työpaikka, jossa työtä tehdään myös öisin, vaan tällaisia työpaikkoja on erittäin paljon myös muilla aloilla. Matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajanpalvelualalla yötyötä on tehty käytännössä aina muun muassa ravintoloissa ja hotellien vastaanotoissa. Vastaavasti yötyötä tehdään nykyään esimerkiksi päivittäistavarakaupoissa, julkisella sektorilla tehtävästä työstä puhumattakaan. Muilla aloilla yötyön tekemisestä maksettavasta korvauksesta ei kuitenkaan ole säädetty lailla vaan asiasta on sovittu alakohtaisilla työehtosopimuksilla alan tarpeiden ja maksukyvyn mukaan. Korvauksesta säätäminen lailla on Suomen työmarkkinajärjestelmälle täysin vieras.

Lainsäätäjä on valinnoillaan asettanut leipomoalalla työskentelevät henkilöt perusteettomasti eriarvoiseen asemaan muihin työntekijöihin nähden. Jo

pelkästään työntekijöiden tasa-arvoisen kohtelun kannalta, lain kumoaminen on välttämätöntä. Leipomossa tehtävä yötyö ei ole yhtään haitallisempaa tai kuormittavampaa kuin muissakaan työpaikoissa tehtävä yötyö. Lisäksi on huomioitava, että kohtuuttoman suuri lakisääteinen korvaus yötyön tekemisestä ei tee työstä yhtään vähemmän kuormittavaa. Tällaisiin seikat tulisi huomioida työehtosopimuksissa ja lähtökohtaisesti muilla tavoilla kuin palkkamääräyksillä.

2. Vaikutukset matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajanpalvelualalla

Matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palveluita koskevan työehtosopimuksen soveltamisalan piirissä leipomotyötä teetetään ravintoloiden sekä kahviloiden omissa leipomoissa, joissa valmistetaan tuotteita myytäväksi yrityksen omissa toimipisteissä. Tällaisissa leipomoissa työskentelee korkeintaan joi-
tain satoja ihmisiä, tarkkaa tietoa määrästä MaRa ry:llä ei valitettavasti ole.

Alan työehtosopimuksessa yötyön tekeminen on huomioitu siten, että säännöllistä yötyötä tekevän työntekijän säännönmukainen työaika on 20 % lyhyempi kuin normaalityöaikamuodossa olevan työntekijän. Näin yötyön mahdollisesta kuormituksesta palaudutaan tehokkaammin pidempien vapaajaksojen muodossa. Lyhyemmän säännönmukaisen työajan takia yötyöntekijöiden laskennallinen tuntipalkka on korkeampi, mutta heille ei makseta työehtosopimuksen mukaista yölisää.

Lainsäädäntömuutoksen vaikutus alalla on kohtalaisen vähäinen. Muutos kuitenkin mahdollistaa alan yrityksellä liiketoiminnan laajentamisen päätoimintaa tukevaa leipomotoimintaan ja siten asiakkaiden parempaan ja laadukkaampaan palvelemiseen kustannusrakenteen muuttuessa kohtuulliseksi verrattuna nykytilanteeseen.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry pitää esitystä hyvänä, kannatettavana ja perusteltuna kaikilta osin.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Olli Varmo

työmarkkinajohtaja

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyrityksiä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 3 100 jäsentä, joilla on 8 000 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.